

Prediction of Risk-Taking Behaviors Based on Positive and Negative Affect Identity Styles and Critical Thinking at High School Students in Shiraz

Marzieh Malekmohammadi¹, Soltanali Kazemi^{2*}

¹ M.A. student in Clinical Psychology, Apadana Institute of Higher Education, Shiraz, Iran.

² Associate Professor, Department of Educational Psychology, Islamic Azad University, Marvdasht, Iran

* Corresponding author: kazemi_edu@yahoo.com

Received: 2025-07-07

Accepted: 2025-10-18

Abstract

Back ground and Aim: This study aimed to examine the predictive roles of positive and negative affect, identity styles, and critical thinking in risky behaviors among high school students. **Method:** A quantitative correlational design was employed, with a sample of 187 second-year high school students in Shiraz, Iran, selected via multi-stage cluster random sampling during the 2024-2025 academic year. Data were collected using the Iranian Adolescent Risk Behavior Scale (2011), Watson and Tellegen's Positive and Negative Affect Scale (1988), Berzonsky's Identity Styles (1989), and Ricketts' Critical Thinking Scale (2003), and analyzed using multiple regression in SPSS 26. **Result:** The Results indicated that negative affect and avoidant-confused identity positively predict risky behaviors, while informational identity, commitment identity, and creativity in critical thinking negatively predict them. No significant relationships were found for positive affect, normative identity, or the growth and engagement dimensions of critical thinking. **Conclusion:** These findings highlight the protective roles of identity commitment and creativity and the risk-enhancing role of negative affect in adolescent risky behaviors.

Keywords: Critical thinking, High school Students, Identity styles, Risk-taking behaviors, Positive and negative affect

© 2019 Journal of New Approach to Children's Education (JNACE)

This work is published under CC BY-NC 4.0 license.

© 2022 The Authors.

How to Cite This Article: Malekmohammadi, M & Kazemi, S. (2025). Prediction of Risk-Taking Behaviors Based on Positive and Negative Affect Identity Styles and Critical Thinking at High School Students in Shiraz. *JNACE*, 7(3): 146-160.

پیش بینی رفتارهای پرخطر بر اساس عواطف مثبت و منفی سبک‌های هویت و تفکر انتقادی در دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر شیراز

مرضیه ملک‌محمدی^۱، سلطانعلی کاظمی^{۲*}

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، موسسه آموزش عالی آپادانا، شیراز، ایران.

^۲ دانشیار گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران.

* نویسنده مسئول: kazemi_edu@yahoo.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۴/۰۷/۲۶

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۴/۰۴/۱۶

چکیده

زمینه و هدف: پژوهش حاضر با هدف تبیین نقش عواطف مثبت و منفی، سبک‌های هویت و تفکر انتقادی در پیش‌بینی رفتارهای پرخطر انجام شد. روش پژوهش: پژوهش حاضر کمی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر شیراز در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ است. ۱۸۷ نفر از این افراد با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. داده‌ها از طریق پرسشنامه‌های مقیاس رفتارهای پرخطر نوجوانان ایرانی (زاده‌محمدی، ۱۳۹۰)، مقیاس عواطف مثبت و منفی (واتسون و تلگن، ۱۹۸۸)، سبک‌های هویت (برزونسکی، ۱۹۸۹) و تفکر انتقادی (ریکتس، ۲۰۰۳) جمع‌آوری و مورد تحلیل آماری قرار گرفتند. یافته‌ها: نتایج حاصل از رگرسیون چندگانه نشان داد که عواطف منفی به صورت مثبت قادر به پیش‌بینی رفتارهای پرخطر می‌باشد و بین عاطفه مثبت با رفتارهای پرخطر رابطه معناداری یافت نشد. همچنین، سبک هویت اطلاعاتی و سبک تعهد هویت به صورت منفی، سبک هویت اجتنابی-سردرگم به صورت مثبت قادر به پیش‌بینی رفتارهای پرخطر می‌باشند و بین سبک هویت هنجاری با رفتارهای پرخطر رابطه معناداری یافت نشد. علاوه بر این، از بین ابعاد تفکر انتقادی، بعد خلاقیت به صورت منفی قادر به پیش‌بینی رفتارهای پرخطر می‌باشد و میان ابعاد بلوغ شناختی و درگیری ذهنی با رفتارهای پرخطر رابطه معناداری یافت نشد. نتیجه‌گیری: این یافته‌ها بر نقش محافظتی سبک‌های هویت و خلاقیت، و نقش خطرزای عواطف منفی در گرایش به رفتارهای پرخطر تاکید دارد.

واژگان کلیدی: تفکر انتقادی، دانش‌آموزان متوسطه دوم، سبک‌های هویت، رفتارهای پرخطر، عواطف مثبت و منفی

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان محفوظ است.

شیوه استناد به این مقاله: ملک‌محمدی، مرضیه؛ کاظمی، سلطانعلی. (۱۴۰۴). پیش‌بینی رفتارهای پرخطر بر اساس عواطف مثبت و منفی سبک‌های هویت و تفکر انتقادی در دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر شیراز. فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان، ۷(۳): ۱۶۰-۱۴۶.

مقدمه

کسب استقلال و جست‌وجوی هویت نیز می‌تواند با تصمیم‌گیری‌های مرتبط با خطرپذیری پیچیده‌تر شود. این تصمیم‌ها معمولاً به گرایش به رفتارهای پرخطر^۱ مانند مصرف مواد، الکل و دخانیات، برقراری روابط عاطفی زود هنگام، اعمال پرخاشگرانه، رانندگی بی‌پروا و رفتار جنسی پرخطر منجر می‌گردد (ریحانی و آهوان، ۱۴۰۳). رفتارهای پرخطر به اقداماتی

نوجوانی به عنوان یکی از مهم‌ترین، پرآشوب‌ترین و حساس‌ترین مراحل زندگی در هر جامعه‌ای به شمار می‌رود. ویژگی‌های این دوره شامل افزایش هیجانات، تحریک‌پذیری و خلق‌وخوی نوسان‌پذیر است که اغلب ناشی از تغییرات زیستی و تعارض میان ارزش‌های فردی و الزامات اجتماعی است. فرایند

هستند که با این رفتارها مرتبط‌اند. به عبارت دیگر، تداوم رفتارهای پرخطر تحت تأثیر نگرش‌های آموخته شده، فرآیندهای اجتماعی‌سازی و الگوهای رفتاری قرار دارد (Bandura, 1977).

با توجه به ادبیات نظری، عوامل متعددی از جمله شخصیت، محیط و یادگیری در گرایش به رفتارهای پرخطر نقش دارند. از آن‌جا که این رفتارها مانعی جدی در مسیر رشد فردی و اجتماعی محسوب می‌شوند، به یکی از نگرانی‌های مهم جوامع تبدیل شده‌اند. شواهد نشان می‌دهد نرخ خودکشی در ایران از سال ۱۳۷۶ تا ۱۴۰۱ روندی افزایشی داشته و از ۴.۵ به ۷.۵ نفر در هر صد هزار نفر رسیده است (احمدی، مختاری، صداقت، ۱۴۰۳). همچنین، حدود ۴۴ درصد افراد مبتلا به اعتیاد کمتر از ۲۴ سال سن دارند (قاسم‌زاده، ۱۴۰۲). با توجه به آمارهای بیان شده، جامعه با گسترش روزافزون رفتارهای پرخطر به ویژه در میان نوجوانان و جوانان مواجه می‌باشد (عشاری، حسین‌پور، عادل، جهان‌پرور، ۱۴۰۱). و ضرورت پژوهش در این زمینه را بیش از پیش برجسته می‌سازد (Sadeh & Baskin- Sommers, 2017).

از دیگر عوامل مهم، عواطف^۳ هستند که نقش کلیدی در شکل‌گیری شخصیت و رفتار فرد دارند (Zhu, Plamondon, Goldstein, Snorrason, Katz, & Björgvinsson, 2022). به گفته (Watson, Clark, & Tellegen, 1988) عواطف به دو بعد عاطفی پایه تقسیم می‌شوند که شامل عاطفه مثبت و عاطفه منفی می‌باشند. عواطف مثبت^۴ نشان‌دهنده اشتیاق به زندگی و سلطه آگاهی است. در حالی که، عواطف منفی^۵ بیشتر با احساساتی چون غم و نگرانی همراه است. شواهد نشان می‌دهد که این ابعاد عاطفی می‌توانند بر گرایش به رفتارهای پرخطر تأثیر بگذارند (Chen, Brown, Wells, Rothwell, Otero, Levenson, & Fredrickson, 2021). به عنوان نمونه، حاتمی‌نژاد، میر، سپهوندی (۱۴۰۳)، در مطالعه خود نشان دادند که هیجان‌خواهی، حساسیت اضطرابی و عاطفه‌پذیری منفی در پیش‌بینی مصرف مواد مخدر نقش دارند.

افراد در نحوه تجربه و مدیریت عواطف متفاوت‌اند؛ بنابراین، واکنش‌های آن‌ها به تجارب عاطفی نیز متنوع است. برخی از نوجوانان برای کنترل عواطف منفی، به رفتارهای پرخطر مانند: رانندگی بی‌پروا، پرخاشگری، مصرف مواد مخدر و روابط جنسی پرخطر روی می‌آورند. از این رو، بین عاطفه منفی و گرایش به رفتارهای پرخطر رابطه‌ای مستقیم و معنادار وجود دارد (Moll, 2023). افزون بر این، سبک هویت فردی نیز در تعامل با عواطف نقشی اساسی دارد؛ چرا که سبک هویت تعیین‌کننده نحوه واکنش فرد به موقعیت‌های اجتماعی و دستیابی به معنای

گفته می‌شود که در آن واکنش‌های روانی و رفتاری فرد با هنجارهای فرهنگی، سنی و اخلاقی مغایرت دارند (Chawla & Sarkar, 2019). این رفتارها نه تنها مانع رشد و بهزیستی نوجوانان شده و موفقیت آن‌ها را تهدید می‌کند، بلکه بر سایر افراد دیگر جامعه نیز اثرات منفی برجای می‌گذارد (حبیبی، کلانتر هرمزی، فرحبخش، سلیمی بجستانی، عسگری، ۱۴۰۱). بسیاری از نوجوانان که با مشکلات رفتاری روبه‌رو هستند، احساسات منفی شدیدی را تجربه می‌کنند و نسبت به دیگران رفتارهای ناسازگارانه نشان می‌دهند. این افراد معمولاً از سوی معلمان و همسالان طرد شده و در نتیجه، فرصت‌های مهم آموزشی و اجتماعی را از دست می‌دهند (Olson, Chow, Jones, Shenk, 2023). بنابراین، نوجوانان به عنوان یکی از آسیب‌پذیرترین گروه‌های اجتماعی در برابر رفتارهای پرخطر شناخته می‌شوند. زیرا، هرگونه اختلال در سلامت جسمی و روانی آن‌ها می‌تواند باعث کاهش توانایی این قشر حرکت‌ساز، بر توسعه و سلامت جامعه گردد (اسلامی، کابینی‌مقدم، ناصر، ۱۴۰۱).

براساس نظریه هیجان‌خواهی (Zuckerman, 1994) این ویژگی شخصیتی به عنوان تمایل به تجربه هیجانات، موقعیت‌های متنوع و مخاطره‌آمیز تعریف می‌شود. تحقیقات نشان داده‌اند که هیجان‌خواهی با سن و جنسیت مرتبط است؛ به گونه‌ای که نوجوانان بیشتر از سایر گروه‌های سنی به رفتارهای پرخطر گرایش دارند (ناصری، خانجانی، بخشی‌پور، ۱۳۹۷). یافته‌های زاکرمن نشان می‌دهد افرادی که سطح هیجان‌خواهی بالاتری دارند، بیشتر در معرض رفتارهایی مانند: مصرف زود هنگام سیگار، الکل، مواد مخدر، رانندگی بی‌پروا و روابط جنسی پرخطر قرار می‌گیرند (Siraj, Najam & Ghazal, 2021).

در کنار آن، رویکردهای شناختی تأکید دارند که کودکان و نوجوانان نسبت به بزرگسالان از سطح شناختی پایین‌تری برخوردارند و معمولاً خطرات محیطی را به درستی ارزیابی نمی‌کنند. برای نمونه، طبق نظریه خودمحوری نوجوانان، این گروه سنی آسیب‌پذیری خود را در برابر پیامدهای منفی نادیده می‌گیرند (Vartanian, 2000). با افزایش سن، توانایی‌های شناختی مهارت‌های استدلالی و راهبردهای تصمیم‌گیری ارتقا می‌یابد که این امر بر میزان درگیری افراد در رفتارهای پرخطر تأثیرگذار است (Amador-Hidalgo, Branas-Garza, Espín, García-Muñoz & Hernández-Román, 2021).

یکی دیگر از چارچوب‌های تبیینی رفتارهای پرخطر، نظریه یادگیری اجتماعی^۶ بندورا است. این نظریه بیان می‌کند که رفتارهای انحرافی حاصل یادگیری هنجارها و ارزش‌هایی

پیش بینی کنند؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر شیراز در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ بود. که از بین چهار ناحیه آموزش و پرورش شیراز، ناحیه ۲ و ۴ به صورت تصادفی انتخاب شدند. از هر ناحیه، دو دبیرستان دخترانه و پسرانه به طور تصادفی انتخاب شدند و از هر دبیرستان، دو کلاس به صورت تصادفی انتخاب شدند. در مجموع، دانش‌آموزان هشت کلاس انتخاب شده به پرسش‌های پژوهش پاسخ دادند. بنابراین، تعداد دانش‌آموزانی که با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای از کلاس‌های دهم، یازدهم و دوازدهم انتخاب شدند، ۲۰۱ نفر بود. ۱۴ پرسشنامه به دلیل نقص از پژوهش حذف شدند. سرانجام، ۱۸۷ پرسشنامه تحلیل شدند. از این تعداد، ۸۸ نفر (۴۷/۱٪) آن دختر و ۹۹ نفر (۵۲/۹٪) آن پسر می‌باشد. همچنین، ۷۰ نفر (۳۷/۴٪) از آزمودنی‌ها در پایه دهم، ۵۷ نفر (۳۰/۵٪) در پایه یازدهم و ۶۰ نفر (۳۲/۱٪) در پایه دوازدهم مشغول به تحصیل بودند. ملاک ورود به پژوهش، رضایت آگاهانه برای شرکت در مطالعه بود و ملاک خروج، نقص در پاسخگویی به پرسشنامه‌ها یا عدم تمایل به همکاری بود. بدین ترتیب حجم نمونه ۱۸۷ نفر است. بنابراین، جامعه آماری دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر شیراز، به دلیل انطباق با اهداف پژوهش، نمایندگی مناسب از گروه هدف، و سهولت دسترسی به داده‌ها از طریق ساختار آموزشی منظم، انتخاب گردیده است. تحلیل‌های آماری شامل آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی) و آمار استنباطی (همبستگی پیرسون دوطرفه و رگرسیون چندگانه) با نرم‌افزار SPSS26 انجام شد.

ابزار پژوهش

مقیاس خطرپذیری نوجوانان ایرانی

این مقیاس توسط زاده‌محمدی، احمدآبادی، حیدری (۱۳۹۰)، تهیه شده است. این پرسشنامه دارای ۳۸ سوال می‌باشد و هدف آن سنجش میزان خطرپذیری در نوجوانان از ابعاد مختلف گرایش به مواد مخدر (۸ سوال)، گرایش به الکل (۶ سوال)، گرایش به سیگار کشیدن (۵ سوال)، گرایش به خشونت (۵ سوال)، گرایش به رابطه و رفتار جنسی (۴ سوال)، گرایش به رابطه با جنس مخالف (۴ سوال)، گرایش به رانندگی خطرناک (۶ سوال) می‌باشد. شیوه نمره‌دهی آن به صورت طیف لیکرت پنج گزینه‌ای بوده که از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵)

وجودی اوست (McAdams, Trzesniewski, Lilgendahl, Benet-Martinez & Robins, 2021).

براساس دیدگاه Berzonsky، سبک‌های هویت به سه دسته سبک اطلاعاتی^۶، سبک هنجاری^۷ و سبک سردرگم/اجتنابی^۸ تقسیم می‌شوند (Berzonsky, 1992). افراد با سبک هویت اطلاعاتی پیش از تصمیم‌گیری راه‌حل‌های متعددی را بررسی می‌کنند (Berzonsky, 2004). افراد با سبک هویت هنجاری، معمولاً به هنجارهای خانوادگی و اجتماعی پایبند هستند و درجه بالایی از تعهد به افراد مهم و متوسل شدن به نظر آن‌ها را نشان می‌دهند. افراد با سبک هویت سردرگم/اجتنابی تمایل به تعلل و اجتناب از تصمیم‌گیری‌های مهم دارند (Berzonsky, 2003). تحقیقات نشان داده‌اند نوجوانانی که با هویت سالم وارد بزرگسالی می‌شوند، روابط اجتماعی باکیفیت‌تری دارند؛ در حالی که نوجوانان دچار بحران هویت، ناامیدی و ضعف در سازگاری با مشکلات را تجربه می‌کنند (Branje, 2022). در همین راستا، محققان دریافته‌اند که میان سبک هویت اطلاعاتی، سبک تعهد هویت و تاب‌آوری با رفتارهای پرخطر رابطه‌ای منفی وجود دارد (جوهری‌فرد، زهراکار، فرخی، مردانی راد، ۱۴۰۰). بنابراین، بررسی شکل‌گیری هویت در نوجوانان به دلیل ارتباط مستقیم آن با ابعاد اجتماعی، عاطفی و شناختی اهمیت فراوانی دارد (Erentaitė, Vosylis, Gabrialavičiūtė, Raižienė, 2018).

یکی از مهم‌ترین ظرفیت‌هایی که به نوجوانان در مدیریت چالش‌های هویتی کمک می‌کند، توانایی تفکر انتقادی است. تفکر انتقادی^۹ به معنای ارتقای کیفیت اندیشه از طریق تحلیل، ارزیابی و بازنگری است. این نوع تفکر به‌عنوان ابزاری ارزشمند برای تحقق اهداف آموزشی و اجتماعی عمل کرده و نقش مهمی در تصمیم‌گیری‌های فردی و جمعی (Djumanova, 2021). از این رو، پرورش انسان‌های اندیشمند و نقاد یکی از اهداف اساسی آموزش و پرورش است (Britton, 2021). با این حال، مطالعات در ایران نشان می‌دهد که مهارت‌های تفکر انتقادی در سطح پایینی قرار دارند؛ چراکه مدارس بیشتر بر انتقال اطلاعات تمرکز کرده‌اند تا پرورش توانایی‌های تفکر انتقادی (نعمت‌زاده، ۱۴۰۴). در این راستا، پیرا و کامجو (۱۴۰۳)، نشان دادند که آموزش تفکر انتقادی می‌تواند در کاهش رفتارهای پرخطر نقش مؤثری ایفا کند. با وجود اهمیت این موضوع، مطالعات کمتری به بررسی هم‌زمان نقش عواطف مثبت و منفی، سبک‌های هویت و تفکر انتقادی در پیش‌بینی رفتارهای پرخطر نوجوانان پرداخته‌اند. پژوهش حاضر بر این است که تبیین کند آیا عواطف مثبت و منفی، سبک‌های هویت و تفکر انتقادی قادر هستند رفتارهای پرخطر در دانش‌آموزان را

تاییدی نیز با تعیین دو عامل عاطفه مثبت و منفی، روایی سازه نسخه فارسی این مقیاس را مورد تایید قرار داد (بشارت، ۱۳۸۷). در اعتباریابی مقیاس از راه بازآزمایی با فاصله ۸ هفته‌ای برای مقیاس عاطفه مثبت، ۰/۶۸ و برای مقیاس عاطفه منفی، ۰/۷۱ گزارش شده است (Watson et al., 1988). از نظر روایی نیز همبستگی‌های میان این دو مقیاس با برخی ابزارهای سنجش که سازه مرتبط با این عواطف را می‌سنجند مانند اضطراب و افسردگی نیز بالا گزارش شده است. برای نمونه همبستگی عاطفه منفی با سیاهه افسردگی بک، ۰/۵۸ و عاطفه مثبت با این پرسشنامه ۰/۳۶- و همبستگی عاطفه منفی با مقیاس اضطراب آشکار پرسشنامه اضطراب آشکار-نهمان ۰/۵۱ و همبستگی عاطفه مثبت با مقیاس اضطراب آشکار ۰/۳۵- گزارش شده است (Watson et al., 1988). در پژوهش حاضر نیز پایایی با استفاده از آلفای کرونباخ برای عاطفه مثبت ۰/۸۲ و برای عاطفه منفی ۰/۸۷ گزارش شد.

پرسشنامه سبک‌های هویت

پرسشنامه سبک هویت به منظور ارزیابی جهت‌گیری هویت توسط (Berzonsky, 1989) ساخته و در سال ۱۹۹۲ مورد تجدیدنظر قرار گرفت. این آزمون یک ابزار خودگزارشی با ۴۰ ماده‌ای است که از چهار خرده مقیاس تشکیل شده است. این خرده مقیاس‌ها عبارتند از: سبک هویت اطلاعاتی، سبک هویت هنجاری، سبک هویت سردرگم/اجتنابی و سبک تعهد هویت. پاسخ هر سوال بر روی یک طیف پنج درجه‌ای از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵) مشخص می‌شود. سبک هویت اطلاعاتی: سوالات ۲، ۵، ۶، ۱۶، ۱۸، ۲۵، ۲۶، ۳۰، ۳۳، ۳۵، ۳۷. سبک هویت هنجاری: سوالات ۴، ۱۰، ۱۹، ۲۱، ۲۳، ۲۸، ۳۲، ۳۴، ۴۰. سبک هویت سردرگم/اجتنابی: سوالات ۳، ۸، ۱۳، ۱۷، ۲۴، ۲۷، ۲۹، ۳۱، ۳۶، ۳۸. سبک تعهد هویت: سوالات ۱، ۷، ۹، ۱۱، ۱۲، ۱۴، ۱۵، ۲۰، ۲۲، ۳۹.

برزونسکی آلفای کرونباخ را برای سبک هویت اطلاعاتی ۰/۶۲، برای سبک هویت هنجاری ۰/۶۶ و برای سبک هویت سردرگم-اجتنابی ۰/۷۳ گزارش کرد (Berzonsky, 1992). برای بررسی اعتبار سازه این پرسشنامه پاسخ آزمودنی‌ها را در ارتباط با سه سبک هویت به روش تحلیل عامل اکتشافی با استفاده از چرخه واریانس با مولفه‌های اصلی مورد تجزیه و تحلیل قرار دادند. ضریب همبستگی بین عوامل به دست آمده در نسخه تجدیدنظر آن‌ها بسیار شبیه به تحلیل عوامل نسخه اصلی بود و روایی سازه آن از طریق تحلیل عاملی اکتشافی و تاییدی (شامل چهار خرده مقیاس: سبک هویت اطلاعاتی، سبک هویت هنجاری، سبک هویت سردرگم-اجتنابی و سبک

نمره‌گذاری می‌شود. در پژوهش زاده‌محمدی و همکاران، (۱۳۹۰) روایی محتوایی این مقیاس مورد ارزیابی قرار گرفت به این صورت که روایی محتوایی آن توسط هشت نفر از صاحب‌نظران روان‌شناسی و روان‌پزشکی مورد تایید بوده است که نشان‌دهنده روایی مطلوب این مقیاس است. همچنین، پایایی این مقیاس به روش بازآزمایی بر روی ۲۰ نفر از دانش‌آموزان پایه سوم دبیرستان به فاصله زمانی یک ماه، ۰/۷۲ گزارش شد. روایی سازه پرسشنامه خطرپذیری نوجوانان ایرانی توسط زاده‌محمدی و همکاران (۱۳۹۰)، از طریق تحلیل عاملی اکتشافی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج این تحلیل نشان داد: پرسشنامه دارای ساختاری هفت بعدی است و ۶۴/۸۴ درصد از واریانس کل رفتارهای پرخطر را تبیین می‌کند. محمود صالحی، افلاک سیر، محمدی (۱۳۹۴)، نیز در پژوهش خود آلفای کرونباخ خرده مقیاس‌های این پرسشنامه را از ۰/۷۴ تا ۰/۹۳ به دست آوردند که نشان‌دهنده وضعیت مطلوبی می‌باشد. بنابراین، یافته‌ها حاکی از مناسب بودن ساختار عاملی و تایید روایی سازه‌ی ابزار می‌باشند. در پژوهش حاضر نیز پایایی با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۱ گزارش شد.

مقیاس عاطفه مثبت و منفی

این پرسشنامه توسط (Watson, Clark, & Tellegen, 1988) تهیه شده است. مقیاس عاطفه مثبت و منفی یک ابزار خودسنجی ۲۰ ماده‌ای است که برای اندازه‌گیری دو بعد خلقی عاطفه مثبت و عاطفه منفی طراحی شده است. هر خرده مقیاس ۱۰ ماده دارد که توسط آزمودنی بر اساس یک مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای از بسیار کم (۱) تا بسیار زیاد (۵) رتبه‌بندی می‌شود. پایایی و روایی این مقیاس توسط مولفان آن مطلوب گزارش شده است. طبق نظر (Crawford & Henry, 2004)، ضرایب پایداری درونی آزمون برای عاطفه مثبت ۰/۸۹ و برای عاطفه منفی ۰/۸۵ گزارش شده است. اعتبار و همسانی درونی مقیاس‌های عاطفه مثبت را از ۰/۸۶ تا ۰/۹۰ و عاطفه منفی را از ۰/۸۴ تا ۰/۸۷ رتبه‌بندی کرده‌اند. در فرهنگ ایرانی بخشی‌پور و دژکام (۱۳۸۴)، اعتبار و روایی مطلوبی را برای این مقیاس گزارش کرده‌اند. ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس عواطف مثبت و منفی در چندین پژوهش دیگر که طی سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۵ در نمونه‌های بیمار و بهنجار انجام شده‌اند مورد بررسی و تایید قرار گرفته است. در این پژوهش‌ها ضریب آلفای کرونباخ عاطفه مثبت از ۰/۸۳ تا ۰/۸۹ و عاطفه منفی از ۰/۸۱ تا ۰/۹۱ برای بیماران به دست آمد. این ضرایب در نمونه‌های بهنجار برای عاطفه مثبت از ۰/۸۵ تا ۰/۹۰ و برای عاطفه منفی از ۰/۸۳ تا ۰/۸۸ محاسبه گردید. همچنین، نتایج تحلیل عاملی

تعهد هویت) تایید شده و ساختار آن با نسخه اصلی همخوانی دارد (White, Wampler & Winn, 1998). ضریب همبستگی بین عوامل به دست آمده در ارتباط با پرسشنامه سبک‌های هویت به این ترتیب بود: سبک هویت اطلاعاتی ۰/۷۹، سبک هویت هنجاری ۰/۸۱، سبک هویت سردرگم-اجتنابی ۰/۸۴. آن‌ها همچنین، برای نسخه تجدیدنظر شده پرسشنامه سبک‌های هویت، آلفای کرونباخ ۰/۵۹، ۰/۶۴ و ۰/۷۸ را به ترتیب برای سبک‌های هویت اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم-اجتنابی و همچنین آلفای کرونباخ ۰/۷۹ را برای سبک تعهد هویت به دست آوردند (غضنفری، ۱۳۸۳). در ایران، اعتبار این پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ مورد ارزیابی قرار گرفته است که مقادیر آن بین ۰/۶۷ تا ۰/۷۳ گزارش شده است (پورابراهیم، حیدری، خوش کش، ۱۳۹۰). همچنین، در مطالعه‌ای دیگر ضریب آلفای کرونباخ برای تمام سوالات پرسشنامه ۰/۷۲ و خرده مقیاس‌ها در دامنه ۰/۷۱ تا ۰/۸۲ محاسبه شده است (Kaur & Tung, 2019). در پژوهش حاضر نیز پایایی با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۰ گزارش شد.

پرسشنامه تفکر انتقادی

پرسشنامه تفکر انتقادی توسط (Rickets, 2003) ساخته شده است. این مقیاس دارای ۳۳ سوال و شامل ۳ خرده مقیاس خلاقیت، بلوغ شناختی و درگیری ذهنی است. خلاقیت سوالات (۱۱ تا ۲۰)، بلوغ شناختی سوالات (۲ تا ۲۰) و درگیری ذهنی سوالات (۲۱ تا ۳۳) است. که آزمودنی بر اساس مقیاس پنج

گزینه‌ای به آن پاسخ می‌دهد. این عبارت‌ها در یک طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵) نمره‌گذاری می‌شوند. که گویه‌های ۲، ۱۲، ۱۵، ۱۹، ۲۳، ۳۰، ۳۲، ۳۳ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. ضریب پایایی خرده مقیاس خلاقیت، بلوغ شناختی و درگیری ذهنی توسط سازنده آن ۰/۷۵، ۰/۷۶ و ۰/۸۶ درصد گزارش شده است. پایایی این پرسشنامه توسط طهماسب‌زاده شیخ‌لار، محمدی پویا (۱۳۹۹)، برای خرده مقیاس‌های خلاقیت، بلوغ شناختی و درگیری ذهنی به ترتیب ۰/۶۹، ۰/۷۰ و ۰/۷۸ محاسبه گردید. در مطالعه پاک‌مهر، میردورقی، غنایی چمن آباد، کرمی (۱۳۹۲)، نیز ضریب آلفای پرسشنامه تفکر انتقادی برای کل آزمودنی‌ها ۰/۶۶ و برای خرده مقیاس خلاقیت، بلوغ شناختی و درگیری ذهنی به ترتیب ۰/۶۴، ۰/۷۶ و ۰/۷۲ به دست آمد. نتایج نشان می‌دهد که ضرایب آلفای کرونباخ به دست آمده برای تمام خرده مقیاس‌ها مطلوب می‌باشد. گشتاسبی (۱۳۹۲)، برای تعیین روایی و اعتبار پرسشنامه تفکر انتقادی، این آزمون را بر روی ۳۰ دانش‌آموز به صورت تصادفی انجام دادند و روایی سازه آن و ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۴ در حد قابل قبول بود. همچنین، گروهی از اساتید اعتبار صوری این مقیاس را تایید کردند. علاوه بر این، این مقیاس بر مبنای کار اصلی فاسیونه (۱۹۹۰)، تهیه شده است و روایی سازه آن نیز تایید می‌شود. در پژوهش حاضر نیز پایایی با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۵ گزارش شد.

یافته‌ها

جدول ۱: آمار توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش

متغیر	تعداد	کمترین نمره	بیشترین نمره	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
رفتارهای پرخطر	۱۸۷	۴۳	۱۵۱	۸۴/۹۳	۲۳/۲۰	۰/۳۷۹	-۰/۴۶۵
عواطف مثبت	۱۸۷	۱۷	۵۰	۳۵/۷۱	۶/۶۸	-۰/۲۶۲	-۰/۱۲۰
عواطف منفی	۱۸۷	۱۰	۵۰	۲۶/۲۴	۸/۵۴	۰/۳۲۵	-۰/۲۷۸
سبک هویت اطلاعاتی	۱۸۷	۲۵	۴۵	۳۴/۰۳	۴/۱۷	-۰/۰۶۷	-۰/۳۴۲
سبک هویت هنجاری	۱۸۷	۱۷	۴۱	۲۹/۵۷	۴/۵۳	-۰/۱۳۳	-۰/۱۴۶
سبک هویت اجتنابی-سردرگم	۱۸۷	۱۴	۳۹	۲۸/۵۷	۴/۹۳	-۰/۲۱۰	-۰/۰۸۶
سبک تعهد هویت	۱۸۷	۱۴	۵۰	۳۳/۴۳	۶/۰۱	-۰/۰۰۵	-۰/۳۳۵
خلاقیت	۱۸۷	۳۰	۵۲	۴۲/۶۲	۵/۱۰	-۰/۲۳۷	-۰/۳۶۸
بلوغ شناختی	۱۸۷	۲۳	۴۵	۳۲/۸۹	۳/۸۶	-۰/۱۸۳	-۰/۱۸۳
درگیری ذهنی	۱۸۷	۳۳	۵۹	۴۶/۶۸	۵/۰۵	-۰/۳۸۰	-۰/۸۶۷

جدول ۲: یافته‌های مربوط به نرمال بودن توزیع متغیرها

متغیر	آماره کولموگروف	معناداری
رفتارهای پرخطر	۰/۹۱۲	۰/۳۷۶
عواطف مثبت	۰/۸۴۲	۰/۴۷۸
عواطف منفی	۰/۸۷۰	۰/۴۳۵
سبک هویت اطلاعاتی	۱/۱۵۸	۰/۱۳۷
سبک هویت هنجاری	۱/۰۳۲	۰/۲۳۷
سبک هویت اجتنابی سردرگم	۰/۹۳۴	۰/۳۴۷
سبک تعهد هویت	۰/۹۵۷	۰/۳۱۹
خلاقیات	۰/۹۷۹	۰/۲۹۴
بلوغ شناختی	۰/۹۸۵	۰/۲۸۷
درگیری ذهنی	۰/۷۵۵	۰/۶۱۹

در جدول ۱، داده‌های توصیفی متغیرها گزارش شده است. شاخص‌های چولگی و کشیدگی برای همه متغیرها در محدوده ± ۱ قرار دارند. (چولگی: $-۰/۳۸۰$ تا $۰/۳۷۹$ ؛ کشیدگی: $-۰/۴۶۵$ تا $۰/۸۶۷$) که نشان‌دهنده توزیع نرمال داده‌ها است. براساس مندرجات جدول ۲، وضعیت توزیع پراکندگی متغیرها، از

الگوی نرمال پیروی می‌کنند. یعنی آماره‌های آزمون در سطوح معنی‌داری $۰/۰۱$ و $۰/۰۵$ معنی‌دار نبوده‌اند. بنابراین، مفروضه نرمال بودن توزیع داده‌ها برقرار است و جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها می‌توان از آزمون‌های پارامتریک استفاده کرد.

جدول ۳: ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر	رفتارهای پرخطر	عواطف مثبت	عواطف منفی	هویت اطلاعاتی	هویت هنجاری	هویت سردرگم	تعهد هویت	خلاقیات	بلوغ شناختی	درگیری ذهنی
رفتارهای پرخطر	۱									
عواطف مثبت	$-۰/۰۶۶$	۱								
عواطف منفی	$۰/۲۲۳^{**}$	$-۰/۱۶۳^{*}$	۱							
سبک هویت اطلاعاتی	$-۰/۲۰۱^{**}$	$۰/۰۱۱$	$-۰/۱۰۷$	۱						
سبک هویت هنجاری	$-۰/۱۳۱$	$۰/۲۲۴^{**}$	$-۰/۱۵۵^{*}$	$-۰/۰۴۷$	۱					
سبک هویت سردرگم-اجتنابی	$۰/۲۵۱^{**}$	$-۰/۰۲۶$	$۰/۰۲۱$	$-۰/۱۲۴$	$-۰/۱۳۰$	۱				
سبک تعهد هویت	$-۰/۲۹۸^{**}$	$۰/۲۹۱^{**}$	$-۰/۲۳۳^{**}$	$۰/۱۰۲$	$۰/۵۳۶^{**}$	$-۰/۳۵۷^{**}$	۱			
خلاقیات	$-۰/۳۱۸^{**}$	$۰/۳۰۹^{**}$	$-۰/۱۴۲$	$۰/۰۷۹$	$۰/۱۳۵$	$-۰/۰۶۶$	$۰/۳۰۵^{**}$	۱		
بلوغ شناختی	$-۰/۰۷۳$	$۰/۳۷۱^{**}$	$-۰/۰۰۹$	$۰/۱۳۰$	$۰/۲۲۳^{**}$	$-۰/۰۶۲$	$۰/۳۹۱^{**}$	$۰/۴۳۱^{**}$	۱	
درگیری ذهنی	$-۰/۱۱۵$	$۰/۲۲۳^{**}$	$-۰/۰۰۳$	$۰/۱۰۱$	$۰/۲۵۴^{**}$	$-۰/۱۰۶$	$۰/۲۹۱^{**}$	$۰/۳۴۱^{**}$	$۰/۴۷۴^{**}$	۱

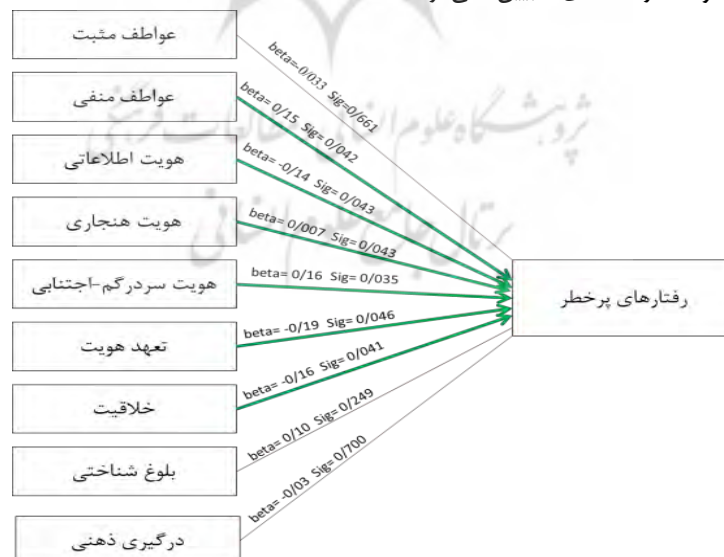
^{**} سطح معنی‌داری یک دامنه کمتر از $۰/۰۱$ ($۰/۰۱ \geq P$)
^{*} سطح معنی‌داری یک دامنه کمتر از $۰/۰۵$ ($۰/۰۵ \geq P$)

جدول ۴: نتایج آزمون رگرسیون جهت پیش‌بینی رفتارهای پرخطر توسط عواطف مثبت و منفی، سبک‌های هویت و تفکر انتقادی

متغیرهای پیش‌بین	تولید	Standardized Beta	t	sig	R	R ²	Adjusted R ²	f	df	p	Durbin-Watson	tolerance	VIF
عاطفه مثبت	۰/۰۳۳	-۰/۴۳۹	۰/۶۶۱									۰/۷۹۳	۱/۲۶۲
عاطفه منفی	۰/۱۵	۲/۰۴۴	۰/۴۲									۰/۸۹۵	۱/۱۱۸
سبک هویت اطلاعاتی	-۰/۱۴	-۲/۰۳۷	۰/۴۳									۰/۹۳۶	۱/۰۶۹
سبک هویت هنجاری	۰/۰۰۷	۰/۰۷	۰/۹۳۷									۰/۶۷۷	۱/۴۷۷
سبک هویت سردرگم	۰/۱۶	۲/۱۲۱	۰/۳۵									۰/۸۴۴	۱/۱۸۵
سبک تعهد هویت	-۰/۱۹	-۲/۰۱	۰/۴۶									۰/۷۲۳	۱/۳۸۳
خلاقیت	-۰/۱۶	-۲/۰۵۵	۰/۴۱									۰/۷۴۲	۱/۳۴۷
بلوغ شناختی	۰/۱۰	۱/۱۵۸	۰/۲۴۹									۰/۶۰۳	۱/۶۵۸
درگیری ذهنی	-۰/۰۳	-۰/۳۸۶	۰/۷۰۰									۰/۵۲۱	۱/۹۲۱

همچنین، ضرایب رگرسیون بیانگر این است که عاطفه منفی ($\beta = -0.143, p < 0.05$)، به صورت مثبت، سبک هویت اطلاعاتی ($\beta = -0.143, p < 0.05$) به صورت منفی، سبک هویت سردرگم-اجتنابی ($\beta = 0.16, p < 0.05$) به صورت مثبت و سبک تعهد هویت ($\beta = -0.19, p < 0.05$) و خلاقیت ($\beta = -0.16, p < 0.05$) و رفتارهای پرخطر هستند. پیش‌فرض عدم هم‌خطی با مقادیر VIF بین ۱/۰۶۹ تا ۱/۹۲۱ و Tolerance بین ۰/۵۲۱ تا ۰/۹۳۶ تایید شد. همچنین آزمون دوربین-واتسون (۱/۸۴۵) تایید کننده استقلال خطاها در محدوده قابل قبول است.

براساس جدول ۳، همبستگی پیرسون دوطرفه نشان داد که بین متغیر رفتارهای پرخطر و متغیرهای عواطف منفی ($r = 0.223, p \leq 0.01$)، سبک هویت اطلاعاتی ($r = -0.201, p \leq 0.01$)، سبک هویت اجتنابی سردرگم ($r = 0.251, p \leq 0.01$)، سبک تعهد هویت ($r = -0.298, p \leq 0.01$) و خلاقیت ($r = -0.218, p \leq 0.01$) رابطه معنادار وجود دارد و بین متغیر رفتارهای پرخطر با عواطف مثبت، سبک هویت هنجاری، بلوغ شناختی و درگیری ذهنی رابطه معناداری مشاهده نگردید. بر اساس نتایج جدول ۴، ۱۸/۵ درصد از واریانس رفتارهای پرخطر ($R^2 = 0.185$) به صورت کلی توسط عواطف مثبت و منفی، سبک‌های هویتی و تفکر انتقادی تبیین می‌گردد.

شکل ۱. مدل مفهومی روابط متغیرهای پیش‌بین با رفتارهای پرخطر

مستقیم متغیرهای پیش‌بین بر رفتارهای پرخطر هستند، که بر اساس تحلیل رگرسیون چندگانه ($F = 4.476, p = 0.0001$)، استخراج شده‌اند. روابط معنادار ($R^2 = 0.185, R = 0.43$)

این مدل مفهومی روابط بین متغیرهای پیش‌بین شامل عواطف مثبت و منفی، سبک‌های هویت و تفکر انتقادی با متغیر ملاک رفتارهای پرخطر را نشان می‌دهد. فلش‌ها نمایانگر جهت تأثیر

($P < 0.05$) با فلش‌های سبز و روابط غیرمعنادار با فلش‌های قرمز نمایش داده شده‌اند. مقادیر بتای استاندارد (β) شدت و جهت تأثیر را نشان می‌دهند، به‌طوری که β مثبت بیانگر رابطه مستقیم و β منفی نشان‌دهنده رابطه معکوس است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش تبیین نقش عواطف مثبت و منفی، سبک‌های هویت و تفکر انتقادی در پیش‌بینی رفتارهای پرخطر بود. نتایج نشان داد که عواطف منفی به صورت مثبت قادر به پیش‌بینی رفتارهای پرخطر می‌باشند و میان عواطف مثبت با رفتارهای پرخطر رابطه معناداری یافت نشد. از میان مولفه‌های هویت، سبک هویت سردرگم-اجتنابی به صورت مثبت و سبک هویت و سبک هویت اطلاعاتی به صورت منفی قادر به پیش‌بینی رفتارهای پرخطر می‌باشند. میان سبک هویت هنجاری با رفتارهای پرخطر رابطه معناداری یافت نشد. از میان ابعاد تفکر انتقادی بعد خلاقیت به صورت منفی قادر به پیش‌بینی رفتارهای پرخطر می‌باشد و میان ابعاد بلوغ شناختی و درگیری ذهنی با رفتارهای پرخطر رابطه معناداری یافت نشد. نتایج به دست آمده با نتایج تحقیقات شعبانی و باقری (۱۴۰۲)، جمالوندی (۱۴۰۳)، (Hamzallari & Reci, 2023)، (Weiss, Schick, Raudales, Forkus, Thomas, Contractor & Sullivan, 2023) همسو است.

نقش عواطف مثبت و منفی

بر اساس نظریه (Watson & Clark, 1984)، عاطفه مثبت در پاسخ به رویدادهای زندگی روزمره متغیر است. در حالی که عاطفه منفی در شرایط دشوار و مخاطره‌آمیز به طور ناگهانی بروز می‌کند. در چنین مواقعی افراد تمایل دارند که توجه خود را از مسئله اولیه که تحریک‌کننده عواطف منفی است منحرف کنند و در عوض، بر راهکارهای موقتی و ناپایدار مانند رفتارهای پرخطر متمرکز شوند. افراد با ظرفیت عاطفه منفی قادر به تاب‌آوری، بهره‌برداری از ظرفیت‌های شناختی، مدیریت و کنترل صحیح حالات هیجانی، پردازش و مدیریت مطلوب عواطف در مواجهه با چالش‌ها و فشارهای زندگی را نداشته و این امر مانع از تصمیم‌گیری واقع‌گرایانه و رفتار منطقی می‌شود (قدم‌پور، مهدیانی، پادروند، امرایی، سوری، ۱۳۹۸). یافته‌ها نشان دادند که عواطف منفی با رفتارهای پرخطر رابطه مستقیم و معنادار دارد. این الگو را می‌توان با توجه به ویژگی‌های تحولی نوجوانی و زمینه‌های فرهنگی و جنسیتی جامعه حاضر تبیین کرد. به طوری که، پسران و دختران تحت تأثیر هنجارهای مبتنی بر مردانگی و زنانگی، عواطف منفی مانند خشم، تحریک‌پذیری، اضطراب و اندوه را بیشتر تجربه کرده که آن‌ها را به سوی رفتارهای

پرخطری چون خشونت، مصرف مواد و وابستگی‌های ناسالم عاطفی سوق می‌دهد. در تبیین عدم معناداری عواطف مثبت با رفتارهای پرخطر می‌توان گفت که در دوره نوجوانی، عواطف مثبت ممکن است به دلیل نوسانات هورمونی و تحولات مغزی مانند تکامل ناقص قشر پیش‌پیشانی نقش مستقیمی در کنترل رفتارهای پرخطر نداشته باشد. همچنین، مطالعات نشان می‌دهند که عواطف مثبت در گروه‌های سنی بالاتر یا در شرایط استرس‌زا بیشتر نقش حفاظتی دارد، اما در نوجوانان این عواطف ناپایدار هستند و معمولاً از شادی به اندوه و دوباره به شادی به صورت چرخه‌ای بازمی‌گردد. بنابراین، عواطف منفی در این دوره سنی، مانند اضطراب ممکن است غالب‌تر باشند و نقش عواطف مثبت را تحت تأثیر قرار دهند (علیزاده، مومنی، جبرائیلی، ۱۴۰۲).

نقش سبک‌های هویت

علاوه بر این، نتایج نشان داد که سبک هویت سردرگم-اجتنابی به صورت مثبت، سبک هویت اطلاعاتی و سبک تعهد هویت به صورت منفی قادر به پیش‌بینی رفتارهای پرخطر می‌باشند. بین مولفه سبک هویت هنجاری با رفتارهای پرخطر رابطه معناداری یافت نشد. این بخش از یافته‌ها با پژوهش‌های گراوند (۱۴۰۱)، شعبانی و باقری (۱۴۰۲)، (Gavriel -Fried, Ronen, Agbaria, Orkibi & Hamama, 2018) همخوانی دارد. بر اساس سبک‌های هویت برزونسکی، افراد با سبک هویت سردرگم-اجتنابی از تصمیم‌گیری و رویارویی با مسائل شخصی اجتناب می‌کنند و تحت تأثیر عوامل بیرونی قرار دارند. همان‌طور که شواهد تجربی نشان می‌دهد افراد با سبک هویت اجتنابی-سردرگم، از پایین‌ترین سطح بهزیستی روانی برخوردار می‌باشند (Marcia, 1966). بنابراین، نوجوانان با سبک هویت سردرگم-اجتنابی اقدامات آن‌ها عمدتاً توسط عوامل محیط خارجی و لذت‌طلبی شکل می‌گیرد. در این زمینه، افرادی که لذت‌طلبی را در اولویت قرار می‌دهند تمایل بیشتری به انجام رفتارهای پرخطر در دوران نوجوانی و اوایل بزرگسالی دارند. افراد با این سبک هویت، به بهره‌گیری از استراتژی‌های ناسازگار تمایل دارند. زیرا، این سبک هویت به دلیل وجود ساختار هویتی نامنظم، که ویژگی بارز آن پردازش پایین اطلاعات و محدودیت در مهارت حل مسئله می‌باشد شکل می‌گیرد (Berzonsky & Kuk, 2022). بنابراین، افراد با سبک هویت سردرگم-اجتنابی کمتر احتمال دارد که به چالش‌های اجتماعی بپردازند و اعمالی را انجام بدهند که مورد پذیرش هنجارهای جامعه است. در نتیجه، بیشتر در معرض رفتارهای پرخطر قرار می‌گیرند (صفاپور، قمری، حسینیان، ۱۴۰۰). همچنین، در ارتباط بین سبک تعهد هویت و سبک هویت اطلاعاتی با گرایش به

خلاقانه و مدیریت استرس بدون توسل به رفتارهای پرخطر مجهز می‌کند. این فرایند از طریق افزایش تحمل ابهام و کاهش تصمیم‌گیری‌های آنی عمل می‌کند (ارشادی‌منش، ۱۴۰۰).

با این حال، رابطه معناداری بین بلوغ شناختی و درگیری ذهنی با رفتارهای پرخطر در نوجوانان ۱۵ تا ۱۸ سال مشاهده نشد، که می‌تواند به دلیل تکامل نیافتن کامل فرآیندهای شناختی پیچیده در این سنین و تفاوت‌های فردی در رشد شناختی باشد. این یافته‌ها بر لزوم توجه به سطوح تحول شناختی و تفاوت‌های فردی در مطالعات مرتبط با رفتارهای پرخطر تأکید دارد.

از مهم‌ترین محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به ابزار گردآوری اطلاعات اشاره نمود که از طریق پرسشنامه جمع‌آوری گردیدند زیرا این احتمال وجود دارد که شرکت کنندگان به دلایل مختلف پاسخ‌های نادرست بدهند. محدودیت دیگر به دلیل مسائل فرهنگی و احساس عدم اطمینان و امنیت، احتمالاً پاسخ‌های صادقانه در مورد رفتارهای پرخطر، کمتر صورت پذیرفته است. که این امر می‌تواند نتایج را دچار انحراف نماید. علاوه بر این، جامعه آماری این پژوهش محدود به دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه در شهر شیراز بود که قابلیت تعمیم نتایج به سایر مناطق استان فارس، استان‌های دیگر یا حتی اقشار اجتماعی و گروه‌های سنی متفاوت را به طور قابل توجهی کاهش می‌دهد. در نتیجه، یافته‌ها عمدتاً برای شرایط مشابه در شهرهای بزرگ با ویژگی‌های فرهنگی-اجتماعی شیراز قابل تعمیم است و برای تعمیم به سطح ملی یا گروه‌های متنوع‌تر، نیاز به مطالعات گسترده‌تر است. همچنین، روش پژوهش از نوع همبستگی بوده که به دلیل ماهیت آن، توانایی کنترل متغیرهای مداخله‌گر را ندارد و نمی‌تواند روابط علی میان متغیرها را به‌صورت قطعی مشخص نماید. ضریب تبیین مدل (۱۸/۵٪) نشان‌دهنده تأثیر محدود متغیرهای بررسی شده است، که احتمالاً به دلیل نبود متغیرهای میانجی مانند حمایت‌های اجتماعی، جنسیت، صفات شخصیتی و وضعیت اقتصادی است. همچنین، عدم تحلیل اثرات تعاملی (مانند تعامل عواطف منفی و سبک هویت سردرگم) از محدودیت‌های مطالعه است که پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده بررسی شود.

بر مبنای نتایج به دست آمده از این مطالعه، پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آتی به بررسی نقش و ارتباط سایر متغیرها مانند: وضعیت اقتصادی خانواده، تعداد فرزندان و صفات شخصیتی پرداخته شود. از آن جایی که پژوهش‌های مبتنی بر پرسشنامه احتمال خطا دارند، پیشنهاد می‌شود تا پژوهش‌هایی به روش کیفی در خصوص رفتارهای پرخطر مورد سنجش و بررسی قرار بگیرد. همچنین، پیشنهاد می‌گردد در پژوهش‌های آتی به ارزیابی اثربخشی برنامه‌های آموزشی یا مداخلاتی که با هدف

رفتارهای پرخطر می‌توان بیان داشت که این دو سبک هویت، به عنوان سازش یافته‌ترین شکل هویت‌یابی، شامل یک راهبرد موثر جهت حل مسائل می‌باشند. افرادی که در یکی از این سبک‌های هویتی تثبیت شده‌اند، در مواجهه با چالش‌ها از توانایی تصمیم‌گیری زیرکانه‌ای برخوردارند. آن‌ها به واسطه ارزش‌ها و معیارهایی که برایشان حائز اهمیت است به دنبال بازنگری در عقاید و ارزش‌های خود هستند و کمتر درگیر رفتارهای پرخطر می‌شوند (Berzonsky, 2003). بنابراین، سبک تعهد هویت و هویت اطلاعاتی رابطه منفی و معناداری با گرایش به رفتارهای پرخطر دارد که این ویژگی‌ها را می‌توان به ابعادی مانند: مهار، ارزیابی و خودتنظیمی نسبت داد (محمدخانی، حسنی، اکبری، یزدان پناه، ۱۳۹۸). عدم معناداری سبک هویت هنجاری با رفتارهای پرخطر را می‌توان با توجه به ویژگی‌های تحولی این دوره سنی تبیین کرد؛ چرا که بسیاری از نوجوانان هنوز در مرحله جست‌وجو، شکل‌گیری هویت و تغییر نگرش نسبت به اقتدار والدین و نهادهای اجتماعی قرار دارند و به تثبیت در سبک هویت هنجاری نرسیده‌اند و یا به طور سطحی آن را پذیرفته‌اند. در غیاب یک ساختار هویتی پایدار، انتظار نمی‌رود که سبک هویت هنجاری بتواند تأثیر معناداری بر رفتارهای پرخطر داشته باشد.

نقش تفکر انتقادی

همچنین بر اساس یافته‌ها، از میان ابعاد تفکر انتقادی بعد خلاقیت به صورت منفی قادر به پیش‌بینی رفتارهای پرخطر می‌باشد و بین دو بعد بلوغ شناختی و درگیری ذهنی با رفتارهای پرخطر رابطه معناداری یافت نشد. این بخش از یافته‌ها با پژوهش‌های ابراهیم‌پور، حبیب‌زاده، افخمی بنائم (۱۴۰۰)، جمالوندی (۱۴۰۲)، (Beghetto, Karwowski & Reiter-) (Palmon, 2021) همخوانی دارد. تفکر انتقادی از منظر (Ricketts (2003)، شامل سه مولفه خلاقیت، بلوغ شناختی و درگیری ذهنی می‌باشد. خلاقیت به معنای داشتن تمایل به پرسشگری منطقی، عمیق و تلاش در جهت یافتن حقایق نوین می‌باشد. بلوغ شناختی به معنای میزان آگاهی نوجوانان از دشواری و چالش‌های پیش رو در واقعیت و توانایی آن‌ها در پذیرش نقطه نظرهای متفاوت با توجه به دانش و نقطه نظرات فرد می‌باشد. درگیری ذهنی به معنای آمادگی نوجوانان برای استنتاج و پیش‌نگری موقعیت‌هایی است که نیازمند تفکر انتقادی بوده و همچنین به اعتماد به نفس آن‌ها در این زمینه مرتبط است. در تبیین این رابطه می‌توان گفت که خلاقیت، بر اساس نظریه انسان‌گرایانه راجرز (۱۹۶۱)، با تقویت انعطاف‌پذیری شناختی و خودمختاری، افراد را به حل مسئله

سیاستی و برنامه ریزی: یک مطالعه سری زمانی. مطالعات راهبردی ارتباطات، ۴(۲)، ۴۷-۵۸.

ارشادی‌منش، سودابه. (۱۴۰۰). مقایسه کنترل شده اثربخشی درمان حل مسأله خلاق و درمان شناختی رفتاری در افسردگی نوجوانان. مجله علوم روانشناختی، ۲۰(۱۰۰)، ۵۰۱-۴۸۵.

اسلامی، شیدا؛ کابینی‌مقدم، سلیمان؛ ناصر، فاطمه. (۱۴۰۱). رفتارهای پرخطر اجتماعی در دانش‌آموزان نوجوان گیلان. رفاه اجتماعی، ۲۲(۸۵): ۱۷۹-۱۵۹.

بخشی‌پور، عباس؛ دژکام، محمود. (۱۳۸۴). تحلیل عاملی مقیاس عاطفه مثبت و منفی. مجله روان‌شناسی، ۳۶، ۳۶۵-۳۵۱.

بشارت، محمدعلی. (۱۳۸۷). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی فهرست عواطف مثبت و منفی. گزارش پژوهشی، دانشگاه تهران.

پاک‌مهر، حمیده؛ میردورقی، فاطمه؛ غنایی چمن آباد، علی؛ کرمی، مرتضی. (۱۳۹۲). رواسازی، اعتباریابی و تحلیل عاملی مقیاس گرایش به تفکر انتقادی ریکتس در مقطع متوسطه. اندازه گیری تربیتی، ۴(۱۱)، ۳۳-۵۳.

پورابراهیم، تقی؛ حیدری، جعفر؛ خوش کنش، ابوالقاسم. (۱۳۹۰). رابطه شیوه‌های فرزندپروری با سبک‌های هویتیابی و گرایش به مشاغل در نوجوانان. مشاوره شغلی و سازمانی، ۳(۸)، ۱۱-۲۴.

پیرا، اکرم؛ کامجو، محمد مهدی. (۱۴۰۳). بررسی نقش سواد اجتماعی و تفکر انتقادی بر پیشگیری از بروز رفتارهای پرخطر دانش‌آموزان متوسطه. ششمین کنفرانس بین‌المللی سلامت، علوم تربیتی و روان‌شناسی. ۲۱۸۸۱۹۹.

جمالوندی، سمیه. (۱۴۰۳). پیش‌بینی گرایش به رفتارهای پرخطر بر اساس هوش هیجانی و تفکر انتقادی در بین دانش‌آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر ایلام. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، موسسه آموزش عالی باختر ایلام، دانشکده علوم انسانی.

جوهری‌فرد، معصومه؛ زهراکار، کیانوش؛ فرخی، نورعلی؛ مردانی راد، مژگان. (۱۴۰۰). بررسی مدل علی گرایش به رفتار پرخطر نوجوانان بر اساس باورهای فراشناختی و سبک‌های هویت با میانجی‌گری افکار منفی تکرارشونده و تاب‌آوری. فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، ۱۲(۴۷)، ۱۶۱-۱۹۴.

حاتمی‌نژاد، محمد؛ میر، فضل‌الله؛ سپهوندی، محمدعلی. (۱۴۰۳). تدوین مدل آمادگی به مصرف مواد مخدر در دانشجویان دانشگاه لرستان بر اساس حساسیت اضطرابی و هیجان‌خواهی با نقش واسطه‌ای عاطفه‌پذیری منفی: یک مطالعه توصیفی. مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، ۱۴۰۳؛ ۲۳(۴): ۳۳۶-۳۳۲.

حبیبی، یوسف؛ کلانتر هرمزی، آتوسا؛ فرحبخش، کیومرث؛ سلیمی بجستانی، حسین؛ عسگری، محمد. (۱۴۰۱). شناسایی مؤلفه‌های گرایش به مصرف سیگار در جوانان از دیدگاه متخصصان: یک تحلیل کیفی. پژوهش‌های مشاوره، ۲۱(۸۱): ۳۹-۷۸.

ریحانی، سودابه؛ آهوان، مسعود. (۱۴۰۳). اثربخشی طرحواره درمانی هیجانی بر تنظیم هیجانات و کاهش رفتارهای پرخطر در نوجوانان. تحقیقات علوم رفتاری، ۲۲(۱): ۱۳۷-۱۴۹.

زاده‌محمدی، علی؛ احمدآبادی، زهره؛ حیدری، محمود. (۱۳۹۰). تدوین

بهبود تفکر انتقادی، عواطف و توسعه سبک‌های هویت طراحی شده‌اند پرداخته شود.

با توجه به نتایج پژوهش، پیشنهاد می‌شود مجموعه‌ای از مداخلات کاربردی در نظام آموزشی و خانواده‌محور طراحی و اجرا گردد. از جمله این اقدامات می‌توان به طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی مبتنی بر مهارت‌های زندگی، افزایش آگاهی نسبت به پیامدهای رفتارهای پرخطر و تقویت توانمندی‌های روانی، اجتماعی و شناختی دانش‌آموزان اشاره نمود.

موازین اخلاقی

در این مطالعه اصول اخلاقی در پژوهش شامل اخذ رضایت آگاهانه از شرکت‌کنندگان و حفظ اطلاعات محرمانه آن‌ها رعایت گردیده است.

تشکر و قدردانی

مقاله حاضر برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد در موسسه آموزش عالی آپادانا شیراز است؛ بنابراین از تمامی شرکت‌کنندگان در طرح و همچنین اساتید محترم که صبورانه در این پژوهش یاری نمودند، سپاسگزاری می‌شود.

تعارض منافع

نویسندگان این مطالعه هیچ‌گونه تعارض منافی در انجام و نگارش آن ندارند.

واژه نامه

۱. رفتارهای پرخطر
۲. تئوری یادگیری اجتماعی
۳. عواطف
۴. عواطف مثبت
۵. عواطف منفی
۶. سبک اطلاعاتی
۷. سبک هنجاری
۸. سبک سردرگم/اجتنابی
۹. تفکر انتقادی

منابع فارسی

ابراهیم‌پور، داوود؛ حبیب‌زاده، اصحاب؛ افخمی بنائم، سمیه. (۱۴۰۰). رابطه تفکر انتقادی و سلامت اجتماعی با گرایش به رفتارهای پرخطر در میان دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهرستان میاندوآب. مطالعات مدیریت بر آموزش انتظامی، ۱۴(۵۳)، ۸۳-۱۰۸.

احمدی، سیروس؛ مختاری، مریم؛ صداقت، حمید. (۱۴۰۳). رابطه توسعه رسانه‌های جمعی و خودکشی در ایران و ارائه راهبردهای

باورهای فراشناختی و سبک‌های دلبستگی با رفتارهای پرخطر فرزندان نوجوان جانبازان اعصاب و روان جنگ ایران و عراق. مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالینی ایران (اندیشه و رفتار)، ۴(۲)، ۳۹۶-۴۱۱.

محمود صالحی، حدیث؛ افلاک سیر، عبدالعزیز؛ محمدی، نورالله. (۱۳۹۴). بررسی نقش پیش‌بین دینداری در گرایش نوجوانان به رفتارهای پرخطر با واسطه‌گری نظم بخشی هیجانی. روان‌شناسی سلامت، ۴(۱۵)، ۸۷-۱۰۰.

ناصری، الهه؛ خاتجانی، زینب؛ بخشی‌پور، عباس. (۱۳۹۷). پیش‌بینی رفتارهای پرخطر بر اساس هوش هیجانی، هیجان خواهی، سبک‌های مقابله‌ای و تحمل ابهام. فصلنامه علمی پژوهش‌های یاددهی و یادگیری دانشگاه آزاد واحد بجنورد، ۱۳(۵۵)، ۱۱۱-۱۳۲. نعمت‌زاده، اعظم. (۱۴۰۴). رابطه دینداری و تفکر انتقادی با بهزیستی معنوی در نوجوانان. تحقیقات راهبردی در تعلیم و آموزش و پرورش، ۴۰، ۵۸۱-۵۹۹.

فهرست منابع

- Ahmadi, S., Mokhtari, M., & Sedaghat, H. (2024). The relationship between the development of mass media and suicide in Iran and providing policy and planning strategies: A time series study. *Strategic Communication Studies*, 4(2), 47-58. [Persian]
- Alizadeh, L., Momeni, Kh., & Jebrailli, H. (2023). The relationship between behavioral brain systems, impulsivity, and delay discounting with high-risk behaviors in adolescents: The mediating role of emotion dysregulation. *Quarterly Journal of Educational Psychology*, 19(68), 26-45. [Persian]
- Amador-Hidalgo, L., Branas-Garza, P., Espín, A. M., García-Muñoz, T., & Hernández-Román, A. (2021). Cognitive abilities and risk-taking: Errors, not preferences. *European Economic Review*, 134, 103694.
- Arshadi Manesh, S. (2021). A controlled comparison of the effectiveness of creative problem-solving therapy and cognitive-behavioral therapy for adolescent depression. *Journal of Psychological Sciences*, 20(100), 485-501. [Persian]
- Ashayeri, T., Hosseinpour, H., Adel, H., & Jahangarpour, T. (2022). Identifying the factors affecting high-risk behavior: A meta-analysis of research from 2011 to 2022. *Intercultural Studies*, 17(53), 31-60. [Persian]
- Bakhshipour, A., & Dezhkam, M. (2005). Factor analysis of the Positive and Negative

و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس خطرپذیری نوجوانان ایرانی. مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالینی ایران، ۱۷(۳)، ۲۱۸-۲۲۵.

زاده‌محمدی، علی؛ احمدآبادی؛ زهره. (۱۳۸۷). هم‌وقوعی رفتارهای پرخطر در بین نوجوانان دبیرستان‌های شهر تهران. خانواده پژوهی، ۴(۱).

شعبانی، علیرضا؛ باقری، نسربین. (۱۴۰۱). پیش‌بینی رفتارهای پرخطر بر اساس سبک‌های فرزندپروری و سبک‌های هویت در نوجوانان. مجله پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری، ۸(۵۶)، ۲۸۱-۲۹۳. صفاری‌پور، افسانه؛ قمری، محمد؛ حسینیان، سیمین. (۱۴۰۰). مدل‌یابی روابط ساختاری شناخت اجتماعی و سبک‌های هویت با رفتارهای خودآسیب‌رسان با میانجی‌گری شفقت به خود در نوجوانان. شناخت اجتماعی، ۱۰(۲۰)، ۱۱۵-۱۳۸.

طهماسب‌زاده شیخ‌لار، داود؛ محمدی پویا، سهراب. (۱۳۹۹). رابطه گرایش به تفکر انتقادی و ادراک از مؤلفه‌های برنامه‌داری با باورهای خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان. پژوهش‌های برنامه‌داری، ۱۰(۱)، ۲۰۳-۲۳۱.

عشایری، طاهار؛ حسین‌پور، حسن؛ عادل، هانیه؛ جهان‌پرور، طاهره. (۱۴۰۱). شناسایی فراتحلیل عوامل مؤثر بر رفتار پرخطر (فراتحلیل پژوهش‌های بازه زمانی ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۱). مطالعات میان فرهنگی، ۵۳(۱۷)، ۳۱-۶۰.

علیزاده، لیلا؛ مومنی، خدامراد؛ جبرائیلی، هاشم. (۱۴۰۲). رابطه سیستم‌های مغزی/رفتاری، تکانشگری و کاهش اهمیت تأخیری با رفتارهای پرخطر در نوجوانان: نقش واسطه‌ای اختلال در تنظیم هیجان. فصلنامه روان‌شناسی تربیتی، ۱۹(۶۸)، ۲۶-۴۵. غضنفری، احمد. (۱۳۸۳). اعتباریابی و هنجاریابی پرسشنامه سبک هویت (ISI-6G). مطالعات تربیتی و روان‌شناسی، ۵(۱)، ۸۱-۹۴.

قاسم‌زاده، داوود. (۱۴۰۲). مطالعه کیفی علل و زمینه‌های اختلال مصرف مواد در بین دانش‌آموزان شهر تبریز. فصلنامه علمی اعتیادپژوهی، ۱۷(۶۷)، ۱۰۱-۱۲۶.

قدم‌پور، عزت اله؛ مهدیانی، زینت؛ پادروند، حافظ؛ امرایی، بهزاد؛ سوری، حسین. (۱۳۹۸). پیش‌بینی اعتیاد به فضای مجازی و گرایش به رفتارهای پرخطر بر اساس خودتنظیمی عاطفی در دانش‌آموزان مقطع دبیرستان شهر تهران. فصلنامه روان‌شناسی تربیتی، ۱۵(۵۳)، ۹۳-۱۰۸.

گراوند، هوشنگ. (۱۴۰۱). مدل‌یابی ساختاری سبک‌های هویت با گرایش به رفتارهای پرخطر در دانشجویان: نقش واسطه‌ای ناگویی هیجانی. فصلنامه علمی اعتیادپژوهی، ۱۶(۶۶)، ۱۱۳-۱۴۴.

گشتاسبی، رضا. (۱۳۹۲). تأیید روش حل مسئله بر تفکر خلاق و انتقادی دانش‌آموزان پایه پنجم ابتدایی شهر رام‌جرد. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.

محمدخانی، شهرام؛ حسنی، جعفر؛ اکبری، مهدی؛ یزدان پناه، نسیمیه. (۱۳۹۸). نقش واسطه‌ای راهبردهای تنظیم هیجان در رابطه بین

- Psychology, 121(5), 1029.
- Crawford, J. R., & Henry, J. D. (2004). The positive and negative affect schedule (PANAS): construct validity, measurement properties and normative data in a large non-clinical sample. *The British journal of clinical psychology*, 43(Pt 3), 245–265.
- Djumanova, B. (2021). Enhancing Critical Thinking of Students in Curriculum. *Academic research in educational sciences*, 2(2), 1007-1011.
- Ebrahimpour, D., Habibzadeh, A., & Afkhami Banaem, S. (2021). The relationship of critical thinking and social health with the tendency to high-risk behaviors among high school students in Miandoab County. *Journal of Management Studies on Police Training*, 14(53), 83-108. [Persian]
- Erentaitė, R., Vosylis, R., Gabrielavičiūtė, I., Raižienė, S. (2018). How does School Experience Relate to Adolescent Identity Formation over Time? Cross-Lagged Associations between School Engagement, School Burnout, and Identity Processing Styles. *Journal of Youth Adolescent*, 47(4), 760-774.
- Eslami, Sh., Kabini Moghadam, S., & Naser, F. (2022). Social high-risk behaviors among adolescent students in Guilan. *Social Welfare*, 22(85), 159-179. [Persian]
- Gavriel -Fried, B., Ronen, T., Agbaria, Q., Orkibi, H., & Hamama, L. (2018). Multiple facets of self-control in Arab adolescents: Parallel pathways to greater happiness and less physical aggression. *Youth & society*, 50(3), 405 -422.
- Gharavand, H. (2022). Structural modeling of identity styles with the tendency to high-risk behaviors in students: The mediating role of alexithymia. *Quarterly Journal of Addiction Studies*, 16(66), 113-144. [Persian]
- Ghasemzadeh, D. (2023). A qualitative study of the causes and contexts of substance use disorder among students in Tabriz. *Quarterly Journal of Addiction Studies*, 17(67), 101-126. [Persian]
- Ghastabi, R. (2013). Confirming the problem-solving method on creative and critical thinking of fifth-grade elementary students in Ramjerd city [Master's thesis, Islamic Azad University, Marvdasht Branch]. [Persian]
- Ghazanfari, A. (2004). Validation and normalization of the Identity Style Affect Scale. *Journal of Psychology*, 9(36), 351-365. [Persian]
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological review*, 84(2), 191.
- Beghetto, R. A., Karwowski, M., & Reiter-Palmon, R. (2021). Intellectual risk taking: A moderating link between creative confidence and creative behavior?. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, 15(4), 637.
- Berzonsk, M. D. (2004). Identity style, parental authority and identity. *Journal of Adolescent Research*, 7,140-155.
- Berzonsky, M. D. (1989). Identity style: Conceptualization and measurement. *Journal of Adolescent Research*, 4(3), 268–282.
- Berzonsky, M. D. (1992). Identity style and coping strategies. *Journal of personality*, 60(4), 771–788.
- Berzonsky, M. D. (2003). Identity style and well-being: Does commitment matter? *Identity. An International Journal of Theory and Research*, 3(2), 131–142.
- Berzonsky, M. D., & Kuk, L. (2022). Identity styles and college adaptation: the mediational roles of commitment, self-agency and self-regulation. *Identity*, 22(4), 310-325.
- Besharat, M. A. (2008). Investigating the psychometric properties of the Persian version of the Positive and Negative Affect Schedule. *Research Report*, University of Tehran. [Persian]
- Branje, S. (2022). Adolescent identity development in context. *Current opinion in psychology*, 45, 101286.
- Britton, E. V. (2021). Exploring Emotional Intelligence as a Noncognitive Factor Promoting Academic and Clinical Success: a Phenomenological Study of Healthcare Professionals (Doctoral dissertation, Regent University).
- Chawla, N., Sarkar, S. (2019). Defining “high-risk sexual behavior” in the context of substance use. *J Psychosexual Health*, 1(1): 26-31.
- Chen, K. H., Brown, C. L., Wells, J. L., Rothwell, E. S., Otero, M. C., Levenson, R. W., & Fredrickson, B. L. (2021). Physiological linkage during shared positive and shared negative emotion. *Journal of Personality and Social*

- Iraq war. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology (Andisheh va Raftar)*, 25(4), 396-411. [Persian]
- Moll, S. (2023). Negative Affect and its Influence on Engaging in Risky Behaviors (Doctoral dissertation).
- Naser, E., Khanjani, Z., & Bakhshipour, A. (2018). Predicting high-risk behaviors based on emotional intelligence, sensation seeking, coping styles, and ambiguity tolerance. *Quarterly Journal of Teaching and Learning Research (Islamic Azad University, Bojnourd Branch)*, 13(55), 111-132. [Persian]
- Nematzadeh, A. (2025). The relationship between religiosity and critical thinking with spiritual well-being in adolescents. *Strategic Research in Education and Training*, 40, 581-599. [Persian]
- Joharifard, M., Zohrakar, K., Farokhi, N., & Mardani Rad, M. (2021). Testing a causal model of adolescents' tendency to high-risk behavior based on metacognitive beliefs and identity styles with the mediation of repetitive negative thoughts and resilience. *Culture of Counseling and Psychotherapy*, 12(47), 161-194. [Persian]
- Olson, A.E., Chow, S.M., Jones, D.E., Shenk, C.E. (2023). Child maltreatment, parent-child relationship quality, and parental monitoring about to adolescent behavior problems: Disaggregating between and within-person effects. *Child Abuse Negl*, 136: 106003.
- Pakmehr, H., Mirdoraghi, F., Ghanaei Chamanabad, A., & Karami, M. (2013). Validation, reliability, and factor analysis of the Ricketts' Critical Thinking Disposition Scale in high school. *Educational Measurement*, 4(11), 33-53. [Persian]
- Pira, A., & Kamjou, M. M. (2024). Investigating the role of social literacy and critical thinking on preventing the occurrence of high-risk behaviors among high school students. Paper presented at the Sixth International Conference on Health, Educational Sciences, and Psychology. [Persian]
- Pour Ebrahim, T., Heidari, J., & Khoshkonesh, A. (2011). The relationship between parenting styles with identity styles and tendency to occupations in adolescents. *Career and Organizational Counseling*, 3(8), 11-24. [Persian]
- Qadampour, E., Mehdiyani, Z., Padervand, H., Inventory (ISI-6G). *Journal of Educational and Psychological Studies*, 5(1), 81-94. [Persian]
- Habibi, Y., Kalantar Hormozi, A., Farahbakhsh, K., Salimi Bajestani, H., & Asgari, M. (2022). Identifying components of tendency to cigarette smoking in youth from the perspective of specialists; a qualitative analysis. *Counseling Research*, 21(81), 39-78. [Persian]
- Hamzallari, O., & Reci, B. (2023). Risky behaviours in albanian students and identity processing styles. *Studime Sociale*, 17(2).
- Hataminejad, M., Mir, F., & Sehavandi, M. (2024). Developing a model of readiness for drug use among students of Lorestan University based on anxiety sensitivity and sensation seeking with the mediating role of negative affect: A descriptive study. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences*, 23(4), 322-336. [Persian]
- Jamalvandi, S. (2024). Predicting the tendency to high-risk behaviors based on emotional intelligence and critical thinking among male high school students in Ilam [Master's thesis, Bakhtar Ilam Institute of Higher Education, Faculty of Humanities]. [Persian]
- Kaur, M., & Tung, S. (2019). Cognitive reasoning processes and identity achievement: Mediating role of identity processing styles. *Pakistan Journal of Psychological Research*, 34(3), 457-476.
- Mahmoud Salehi, H., Aflak Seir, A., & Mohammadi, N. (2015). Investigating the predictive role of religiosity in adolescents' tendency to high-risk behaviors with the mediation of emotion regulation. *Health Psychology*, 4(15), 87-100. [Persian]
- Marcia, J. E. (1966). "Development and validation of ego identity statuses. *Journal of personality and social psychology*. , 3, 551-558.
- McAdams, D. P., Trzesniewski, K., Lilgendahl, J., Benet-Martinez, V., & Robins, R. W. (2021). Self and identity in personality psychology. *Personality Science*, 2(1), e6035.
- Mohammadkhani, Sh., Hassani, J., Akbari, M., & Yazdanpanah, N. (2020). The mediating role of emotion regulation strategies in the relationship between metacognitive beliefs and attachment styles with high-risk behaviors of adolescent children of veterans with psychological disorders from the Iran-

- 35 (140), 639- 661.
- Watson, D., & Tellegen, A. (1985). Toward a consensual structure of mood. *Psychological bulletin*, 98(2), 219–235.
- Watson, D., Clark, L. A., & Tellegen, A. (1988). Development and validation of brief measures of positive and negative affect: the PANAS scales. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(6), 1063-1070.
- Watson, D., Clark, L. A., & Tellegen, A. (1988). Development and validation of brief measures of positive and negative affect: the PANAS scales. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(6), 1063-1070.
- Weiss, N. H., Schick, M. R., Raudales, A. M., Forkus, S. R., Thomas, E. D., Contractor, A. A., & Sullivan, T. P. (2023). Experimental Investigation of the Influence of Positive Emotion Dysregulation on Risky Behavior Following Idiographic Emotion Inductions. *Clinical Psychological Science*, 11(3), 490-508.
- White, J. M., Wampler, R. S., & Winn, K. I. (1998). The identity style inventory: A revision with a sixth-grade reading level (ISI-6G). *Journal of adolescent research*, 13(2), 223-245.
- Zadeh Mohammadi, A., & Ahmadabadi, Z. (2008). Co-occurrence of high-risk behaviors among high school adolescents in Tehran. *Family Research*, 4(1), 27-42. [Persian]
- Zadeh Mohammadi, A., Ahmadabadi, Z., & Heidari, M. (2011). Development and investigation of psychometric properties of the Iranian Adolescents' Risk-Taking Scale. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 17(3), 218-225. [Persian]
- Zhu, J. Y., Plamondon, A., Goldstein, A. L., Snorrason, I., Katz, J., & Björgvinsson, T. (2022). Dynamics of daily positive and negative affect and relations to anxiety and depression symptoms in a transdiagnostic clinical sample. *Depression and Anxiety*, 39(12), 932-943.
- Zuckerman, M. (1994). Behavioral expressions and biosocial bases of sensation seeking. Cambridge University Press.
- Emrai, B., & Suri, H. (2019). Predicting addiction to cyberspace and tendency to high-risk behaviors based on emotional self-regulation in high school students in Tehran. *Quarterly Journal of Educational Psychology*, 15(53), 93-108. [Persian]
- Reyhani, S., & Ahvan, M. (2024). The effectiveness of emotional schema therapy on emotion regulation and reducing high-risk behaviors in adolescents. *Journal of Behavioral Science Research*, 22(1), 137-149. [Persian]
- Ricketts, J. C. (2003). Critical thinking skills of selected youth leaders: The efficacy of leadership development, critical thinking dispositions, and student academic performance on the critical thinking skills of selected youth leaders (Doctoral dissertation, University of Florida).
- Sadeh, N., & Baskin-Sommers, A. (2017). Risky, Impulsive, and Self-Destructive Behavior Questionnaire (RISQ): A Validation Study. *Assessment*, 24(8), 1080-1094.
- Safarpour, A., Ghamari, M., & Hosseinian, S. (2021). Modeling the structural relationships of social cognition and identity styles with self-injurious behaviors through the mediation of self-compassion in adolescents. *Social Cognition*, 10(20), 115-138. [Persian]
- Shabani, A., & Bagheri, N. (2022). Predicting high-risk behaviors based on parenting styles and identity styles in adolescents. *Journal of New Advances in Behavioral Sciences*, 8(56), 281-293. [Persian]
- Siraj, R., Najam, B., & Ghazal, S. (2021). Sensation seeking, peer influence, and risk-taking behavior in adolescents. *Education Research International*, 2021(1), 8403024.
- Tahermasab Zadeh Sheikhlari, D., & Mohammadi Pouya, S. (2020). The relationship between critical thinking disposition and perception of curriculum components with academic self-efficacy beliefs of students. *Curriculum Research*, 10(1), 203-231. [Persian]
- Vartanian, L. R. (2000). Revisiting the imaginary audience and personal fable constructs of adolescent egocentrism: A conceptual review. *Journal of Adolescence*,